

Pionki

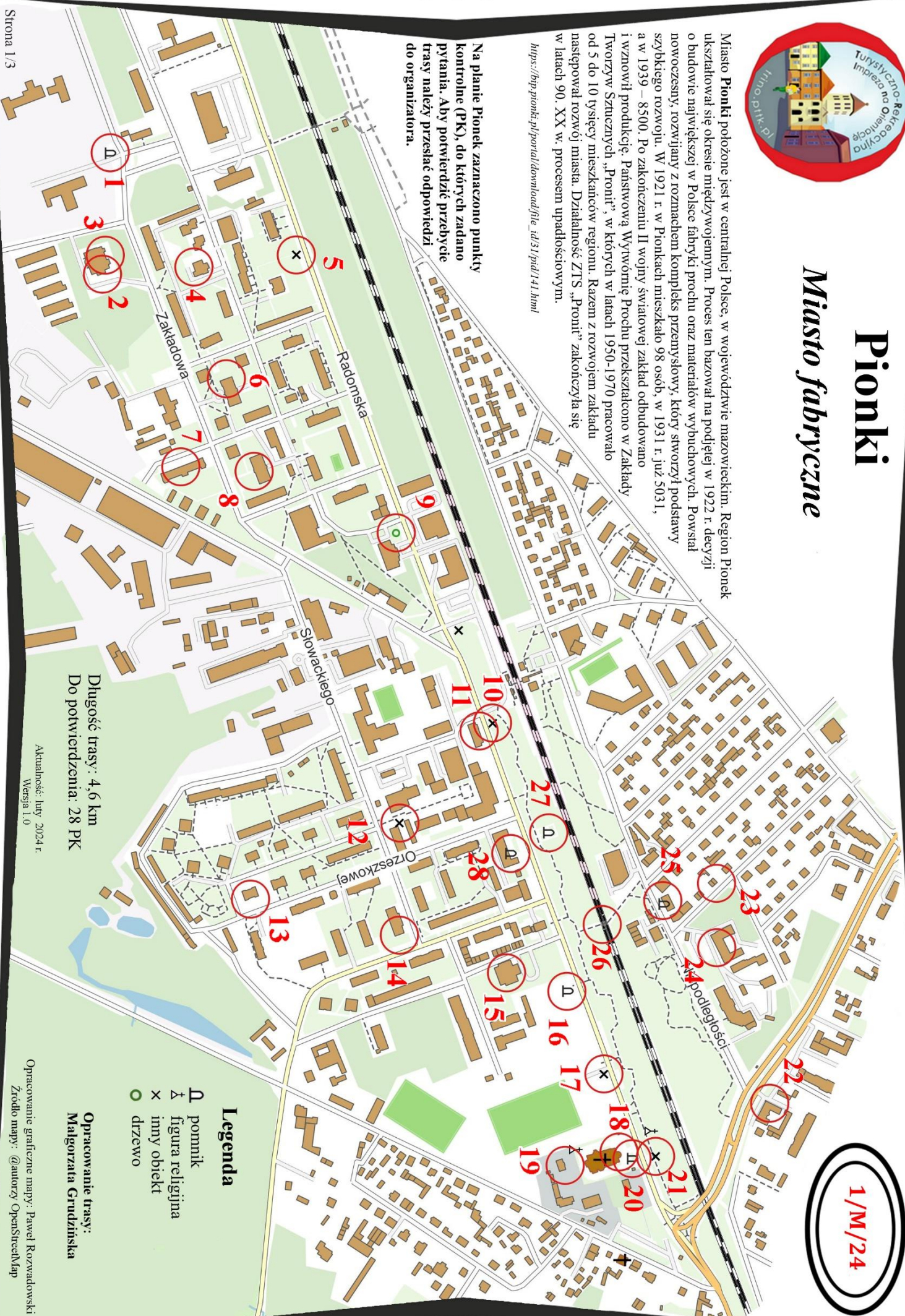
Miasto fabryczne

1/M/24

Miasto Pionki położone jest w centralnej Polsce, w województwie mazowieckim. Region Pionek ukształtował się okresie międzywojennym. Proces ten bazował na podjętej w 1922 r. decyzji o budowie największej w Polsce fabryki prochu oraz materiałów wybuchowych. Powstał nowoczesny, rozwijany z rozmachem kompleks przemysłowy, który stworzył podstawy szybkiego rozwoju. W 1921 r. w Pionkach mieszkało 98 osób, w 1931 r. już 5031, a w 1939 – 8500. Po zakończeniu II wojny światowej zakład odbudowano i wznowił produkcję. Państwową Wytwórnię Prochu przekształcono w Zakłady Tworzyw Sztucznych „Proni”, w których w latach 1950-1970 pracowало od 5 do 10 tysięcy mieszkańców regionu. Razem z rozwojem zakładu następował rozwój miasta. Działalność ZTS „Proni” zakończyła się w latach 90. XX w. procesem upadłościowym.

https://bip.pionki.pl/portal/download/file_id31/pnd/141.html

Na planie Pionek zaznaczono punkty kontrolne (PK), do których zadano pytania. Aby potwierdzić przebieg trasy należy przesłać odpowiedzi do organizatora.

Legenda

- Δ pomnik
- Δ figura religijna
- x inny obiekt
- drzewo

Opracowanie trasy:
Małgorzata Grudzińska

Opracowanie graficzne mapy: Paweł Rozwadowski
Źródło mapy: @autorzy OpenStreetMap

Długość trasy: 4,6 km
Do potwierdzenia: 28 PK

Aktualność: luty 2024 r.
Wersja 1.0

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (1/M/24)

1.	Tablica o ataku na Pulverfabrik Pionki w 1944 r. obok pomnika w hołdzie poległym, zamordowanym i zaginionym podczas II wojny światowej pracownikom Państwowej Wytwórni Prochu. (Obiekty zlokalizowane są między bramą prowadzącą do budynku dawnych Biur Głównych - obecnie własność prywatna, a aktualną bramą na tereny fabryczne.) Jaki pseudonim miał harcerz Adaś Guzał?
2.	Ul. Zakładowa 5 – tablica przy wejściu do budynku historycznego Kasyna Urzędniczego wzniesionego w latach 1928–1930 w stylu tzw. zmodernizowanego klasycyzmu z elementami art déco, według projektu Eugeniusza Czyża, kierownika Biura Konstrucyjnego Państwowej Wytwórni Prochów i Materiałów Kruszących, od 1932 Państwowej Wytwórni Prochów – PWP. (Przez 17 lat oprócz ok. 500 obiektów przemysłowych zespół ten zbudował „od zera” osadę miejską - blisko 100 budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.) W Kasynie mieściły się m.in. sala widowiskowo-kinowa, biblioteka i jadalnia. Bywała w nim miejscowa śmietanka towarzyska, gościli tu m.in. prezydent Mościcki i gen. Wieniawa-Długoszowski, a występowali m.in. H. Ordonówna i A. Dymśka. Gmach zrewitalizowano przeznaczając na Centrum Aktywności Lokalnej, od 2021 r. zajmuje go Miejski Ośrodek Kultury oraz działająca od 2016 r. Izba Czarnej Płyty. (Warto zwrócić uwagę na rzeźby zwierząt na budynku i w jego otoczeniu, to jedno z miejsc, w którym prezentowane są dzieła artystów w ramach budowanego w mieście parku rzeźb.) Kiedy zakończono inwestycję? Należy podać pełną datę.
3.	Tablica Eleni w zachodniej części alejki prezentującej wykonawców i tytuły wolnoobrotowych płyt gramofonowych tłoczonych w Zakładach Chemicznych „Pronit” z własnym logo – stylizowanym słowikiem. („Pronit” produkował masę płytową od 1956 r., wówczas jako jedyny w Polsce. Tłocznia w latach 1957-1991 wytwarzała płyty zazwyczaj na zlecenie ówczesnych wydawnictw muzycznych, a w końcowej dekadzie także pod własnym szyldem.) Jaki tytuł miała płyta Eleni wydana przez „Pronit” w 1984 r.?
4.	Ul. Spokojna 9 – pałacyk „Pod Łabędziami”. Siedziba dyrektora technicznego PWP Stanisława Dunin-Markiewicza (1930, E. Czyż) nawiązująca formą do renesansowej willi włoskiej, w elewacjach zaplecza przypominająca dworek szlachecki. Miała 10 pokoi. Przez wiele lat budynek był użytkowany przez ZUS, obecnie wystawiony na sprzedaż. Ile łabędzi znajduje się obok granatu na dekoracji od strony południowej?
5.	Ul. Radomska 7 – posesja z domem reprezentacyjnym Dyrektora Naczelnego PWP Jana Prota (1928, E. Czyż), nawiązującym do baroku, z obszerną kuchnią, pokojem dla służby, dużym hallem, jadalnią, salonem i gabinetem na parterze oraz sześcioma pokojami i dużą łazienką. Obecnie własność woj. mazowieckiego, siedziba Biblioteki Pedagogicznej i Zespołu ds. Kozienickiego Parku Krajobrazowego. Budynek odnowiono w 2018 r. (Na terenie dostępnym w dni powszednie są tablice przyrodnicze i z informacjami o willi i jej lokatorze.) Jakie zwierzęta przedstawia rzeźba „Telimena” Marioli Wawrzusiak-Borc z 2021 r., umieszczona na ogrodzeniu w północno-zachodnim narożniku posesji?
6.	Ul. Zakładowa 8 – budynek wielomieszkaniowy Kolonii Urzędniczej, zwanej także Centralną Kolonią, z 1925 r., zamieszkiwany przez rodziny kierowników poszczególnych wydziałów PWP. Przykład kamienicy w stylu dworowym z mansardami, neobarokowymi attykami, obudowanymi loggiami i dwiema klatkami schodowymi – paradową i kuchenną. (Warta zobaczenia jest również znajdująca się poza trasą TRInO Kolonia Robotnicza, inaczej Stara Kolonia - w obrębie ulic: Parkowej, Różanej i Ogrodowej.) Jaki ma kształt okno w szczycie od strony zachodniej budynku, znajdujące się pod owalnym okienkiem?
7.	Ul. Jodłowa 1 – dawne koszary dla 80 wartowników Straży Bezpieczeństwa z 1930 r. Budynek blisko stumetrowej długości po wojnie kilkakrotnie zmieniał funkcje, obecnie to Ośrodek Szkolenia Państwowej Straży Pożarnej. Ile dwukondygnacyjnych kolumn dźwiga loggię nad wejściem?
8.	Ul. Zakładowa 6 – dom z 1925 r., podobny do PK 6. Miał 19 mieszkań wielkości: od 4-pokojowych do kawalerek. Jaki symbol (litera i cyfra), związany z oznaczeniem budynku w Kolonii Urzędniczej, znajduje się nad wejściem?
9.	Okazałe drzewo obok siedziby Miejskiego Ośrodka Kultury przy ul. Radomskiej 1. (Gmach wybudowano w 1957 r. jako Zakładowy Dom Kultury ZTS „Pronit”). Na ile części rozwidła się pień drzewa na wysokości ok. 3-3,5 m?
10.	Al. Jana Pawła II, w pobliżu stacji kolejowej Pionki Zachodnie - instalacja „Pionki, stolica płyt gramofonowych”. Jaki jest tytuł „trzeciego utworu” na stronie A płyty?
11.	Al. Jana Pawła II 17 – zabytkowy budynek poczty i policji z 1933 r. (E. Czyż). Do połowy lat 50. mieściła się tu Milicja Obywatelska i Urząd Bezpieczeństwa. Poczta funkcjonowała do lat 70. XX w. W którym roku powstała, mająca tu swój punkt, firma ubezpieczeniowa Proama? (Patrz: zegar)
12.	Ważąca ponad 1,5 t rzeźba „Face to face” ze stali nierdzewnej autorstwa francuskiego artysty Onelio Vignando, umiejscowiona na deptaku w centrum miasta w listopadzie 2022 r. jako 21. obiekt parku rzeźb w Pionkach. W którym roku powstała?
13.	Ul. E. Orzeszkowej 16 – jeden z trzech domów robotniczych, parterowych, murowanych, tzw. „czworaków”, wybudowanych na Nowej Kolonii (pozostałe to nr 12 i 14). Czworaki były podzielone na jednakowe 4 mieszkania, składające się z pokoju, kuchni, piwniczki, spiżarki i klozetu z prysznicem - podobne budynki z Kolonii Robotniczej nie zachowały się. (Warto zwrócić uwagę na wielomieszkaniowe budynki urzędnicze Nowej Kolonii po stronie nieparzystej: nr 5 i 7, z lat 1926-1929, w porównaniu do tych z Kolonii Urzędniczej mają uproszczoną formę.) Czyj Dom?

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (1/M/24)

14.	Ul. J. Słowackiego 1 – dawny hotel robotniczo-urzędniczy z 1937 r. W projekcie E. Czyża widoczne przejście z architektury narodowej do kosmopolitycznej, zaniechanie form klasycystycznych na rzecz architektury modernistycznej i funkcjonalizmu. W budynku były 4 mieszkania 2-pokojowe w narożach, 2 mieszkania jednopokojowe z kuchnią oraz 10 pokoi kawalerskich z dwoma wspólnymi umywalkami i wc. Ile okien jest na ścianie wschodniej budynku?
15.	Ul. J. Korczaka 3 – dawna, wówczas nowoczesna łaźnia, przeznaczona do użytku publicznego (1938 r., E. Czyż), z basenem 20 m, wannami, prysznicami i schronami pod niecką basenową na wypadek ataku chemicznego. Budynek wyremontowany w 2022 r. pod kontrolą konserwatora zabytków, pełni funkcję Basenu Miejskiego. Ile łącznie jest okrągłych otworów wentylacyjnych w budynku na poziomie niebieskiego pasa na elewacji?
16.	Głaz z tablicą na terenie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. (Widoczna za nim starsza część kompleksu szkolnego to zbudowana na początku lat 30. XX w. Publiczna Szkoła Doksztalająca Zawodowa przy PWP.) Komu w hołdzie?
17.	Tablica w pobliżu bramy wjazdowej na teren Stadionu Miejskiego w Pionkach. W którym roku powstał Klub Sportowy „Proch”?
18.	Kościół pw. św. Barbary wzniesiony w latach 1928-1932 w stylu neobarokowym według projektu Stefana Szyllera. Na kruchcie którego kościoła architekt wzorował kruchtę świątyni w Pionkach?
19.	Plebania wybudowana w stylu dworcowym w 1932 r. według projektu E. Czyża. Jakiego koloru są kolumny?
20.	Pomnik Jana Pawła II z 2003 r. Jak nazywała się jego fundatorka?
21.	Kamień z tabliczką o realizacji projektu, którego efekty są zauważalne w wielu punktach miasta. (Warto obejrzeć znajdującą się w pobliżu kapliczkę z figurą Matki Bożej.) Jakie Pionki?
22.	Widoczny z daleka, okazały budynek dawnej Kasy Chorych wybudowany w 1925 r., z użyciem narodowych cech architektury polskiej z okresu renesansu i baroku. Nadal przeznaczony dla służby zdrowia. Ile okien mansardowych jest po stronie zachodniej budynku? (Okno mansardowe to pionowe okno wystające ponad powierzchnię pochyłego dachu, przykryte własnym dachem.)
23.	Ul. Szpitalna 3 - dom drewniany. (Warto pospacerować po okolicy, to teren przedwojennego osiedla drewnianych domów jednorodzinnych „Działki za Torem”. Ziemię pod osiedle dla swoich pracowników wykupiła w 1935 r. PWP, a na budowę udzielała pożyczek na dogodnych warunkach. Część domów zachowała przeszklone werandy i inne motywy zdobnicze.) Ile ptaszków zdobi tabliczkę adresową?
24.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Pionkach, zmodernizowany i znacznie rozbudowany w latach 2020-2023. Najstarsza część powstała w 1937 r. jako Szpital Wojskowy, to obecne skrzydło zachodnie, położone najbliżej bramy wjazdowej. Nie udało się zachować przedwojennej elewacji budynku z płytek ceramicznych, nowa elewacja nawiązuje strukturą do historycznej i jest ciemniejsza od elewacji nowych pawilonów. Jaki jest dalszy ciąg pełnej nazwy szpitala: SPZOZ im. Lecha i Marii Kaczyńskich - ...?
25.	Ul. Niepodległości 2 – drewniany budynek wzniesiony w latach 1934-1936 przez podkomendnych Marszałka Józefa Piłsudskiego, zwany „Legionówką”. W dwudziestolecie międzywojennym w tym budynku miał swoją siedzibę Związek Piłsudczyków. (Warto zwrócić uwagę na pomnik Józefa Piłsudskiego. Na kamiennej tablicy za popiersiem przedstawiono historię walk żołnierzy Marszałka w okolicach Radomia i Kozienc oraz powstania domu – schroniska dla legionistów; szkoda, że napisy są mało czytelne.) Do którego roku „Legionówka” była siedzibą hufca harcerzy?
26.	Tablica o przejściu dla pieszych pod torami kolejowymi, oddanym do użytku w 2008 r. W czyje święto?
27.	Pomnik poświęcony Ofiarom faszyzmu, czasem na planach podpisywany jako pomnik Tysiąclecia. Na kwadracikach w rogach tablicy umieszczono cyfry, które tworzą rok jego ustawienia. Który to rok?
28.	Al. Jana Pawła 15 – głaz pamiątkowy przed gmachem Urzędu Miasta - podziękowanie Opatrzności Bożej za opiekę nad miastem. (Koniecznie trzeba przyjrzeć się budynkowi. Wzniesiony w 1927 r. wg projektu E. Czyża o w duchu zmodernizowanego klasycyzmu, o rzucie w kształcie litery C, z przeznaczeniem na hotel „Lampart”, zwany też Domem dla Kawalerów. Pomieszczono w nim 34 pokoje jednoosobowe, 4 pokoje dwuosobowe, stołówkę, świetlicę i kuchnię. W każdym z pokoi były wbudowane szafa i umywalka. Budynek miał drewniane stropy. W czasie okupacji urzędowało w nim Gestapo. Po wojnie gościł Hufiec Pracy z Jugosławii, następnie gmach zajmowały Milicja Obywatelska i Urząd Bezpieczeństwa. Od 1954 r., czyli uzyskania przez Pionki praw miejskich, jest siedzibą władz samorządowych. Wewnątrz budynku znajduje się tablica upamiętniająca Jana Prota, Dyrektora Naczelnego PWP, który przyczynił się „do powstania miasta przyjaznego ludziom”.) W którym roku ustawiono głaz?

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/67 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46 (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na stronie internetowej na liście osób, które przebyły trasę TRIno.